Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2021-01-13

RS 2019-0909

Regionstyrelsen

Motion 2019:46 av Robert Johansson (S) om att stoppa all handel med brasilianska varor och tjänster

Föredragande regionråd: Charlotte Broberg

Ärendebeskrivning

Robert Johansson (S) har inkommit med en motion till regionfullmäktige. I motionen föreslås att Region Stockholm ska bidra till att stoppa handel med brasilianska varor och tjänster. Robert Johansson föreslår vidare att regionstyrelsen ska se över investeringar som har anknytning till Brasilien.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

Motion 2019:46 av Robert Johansson (S) avslås med hänvisning till vad som sägs i regionrådsberedningens skrivelse.

Regionrådsberedningens motivering

Motionären föreslår att Region Stockholm omedelbart ser över upphandlingar så att Region Stockholm inte direkt eller indirekt stödjer Brasiliens skövling av regnskog i Amazonas. I motionen föreslås även att Region Stockholm ska se över hur Region Stockholm kan deinvestera kapital ur fossila fonder och investeringar.

Enligt principen om icke-diskriminering är det förbjudet att diskriminera leverantörer på grund av deras nationalitet. En upphandlande myndighet är förhindrad att ställa krav som direkt utesluter ett enskilt land. Direkta sanktioner riktade till Brasilien eller brasilianska leverantörer är således inte möjligt för Region Stockholm.

Region Stockholm kan dock vara uppmärksam på vilka varor som påverkar Amazonas regnskog och ställa krav på ansvarsfull produktion vid upphandlingar, vilket görs redan idag inom ramen för Region Stockholms aktiva hållbarhetsarbete. Region Stockholm investerar inte i fossila tillgångar eller i tillgångar i Brasilien.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer regionledningskontoret att uppdrag enligt motionärens förslag inte är möjliga och att motionen därmed ska avslås.

Beslutsunderlag
Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:46
Fastighets- och servicenämndens protokollsutdrag den 20 februari 2020
Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande den 7 januari 2020
Södersjukhuset AB:s yttrande den 23 oktober 2019

Irene Svenonius Charlotte Broberg

Regionstyrelsen
Regionledningskontoret
Ann Eva Allgren Askensten

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-12-15

RS 2019-0909

Regionstyrelsen

Motion 2019:46 av Robert Johansson (S) om att stoppa all handel med brasilianska varor och tjänster

Ärendebeskrivning

Robert Johansson (S) har inkommit med en motion till regionfullmäktige. I motionen föreslås att Region Stockholm ska bidra till att stoppa handel med brasilianska varor och tjänster. Robert Johansson föreslår vidare att regionstyrelsen ska se över investeringar som har anknytning till Brasilien.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:46
Fastighets- och servicenämndens protokollsutdrag den 20 februari 2020
Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande den 7 januari 2020
Södersjukhuset AB:s yttrande den 23 oktober 2019

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

> Motion 2019:46 av Robert Johansson (S) avslås med hänvisning till vad som sägs i regiondirektörens tjänsteutlåtande.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Sammanfattning
Motionären föreslår att regionfullmäktige ska uppdra åt regionstyrelsen att omedelbart se över upphandlingar så att Region Stockholm inte direkt eller indirekt stödjer Brasiliens skövling av regnskog i Amazonas. I motionen föreslås regionfullmäktige även uppdra åt regionstyrelsen att omedelbart se över hur Region Stockholm kan deinvestera kapital ur fossila fonder och investeringar.

Regionledningskontoret konstaterar att inom ramen för befintlig lagstiftning kan Region Stockholm inte införa direkta sanktioner mot Brasilien eller mot brasilianska företag. Det Region Stockholm kan göra är

att vara uppmärksam på vilka varor som påverkar Amazonas regnskog och ställa krav på ansvarsfull produktion vid upphandlingar. Detta görs redan idag inom ramen för Region Stockholms aktiva hållbarhetsarbete. Region Stockholm investerar inte i fossila tillgångar eller i tillgångar i Brasilien. Mot bakgrund av ovanstående bedömer regionledningskontoret att uppdrag enligt motionärens förslag inte är möjliga och/eller relevanta och att motionen därmed ska avslås.

Bakgrund
Robert Johansson (S) har inkommit med en motion till regionfullmäktige. I motionen föreslås att Region Stockholm ska bidra till att stoppa handel med brasilianska varor och tjänster. I motionen föreslås också att regionstyrelsen ska se över hur regionen kan deinvestera kapital ur fossila fonder och investeringar.

Motionen har remitterats till fastighets- och servicenämnden och till Södersjukhuset AB.

Överväganden

Grundläggande principer
FN-stadgans kapitel VII utgör grund för flertalet av det internationella samfundets sanktioner. När säkerhetsrådet beslutat om sanktioner är medlemsstaterna förpliktade att genomföra åtgärderna och införliva bestämmelserna i sina egna rättssystem. För Sveriges del sker detta gemensamt med övriga EU-länder. EU kan besluta om sanktioner inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Av kommunallagen 2 kap § 1-2 om ”Allmänna befogenheter och lokaliseringsprincipen” respektive ”Uppgifter som andra ska ha hand om” framgår att kommuner och regioner inte får ta sig an sådana angelägenheter som enbart staten, en annan kommun, en annan region eller någon annan ska ha hand om.

En av de grundläggande upphandlingsprinciperna är principen om icke-diskriminering. Den innebär t.ex. ett förbud mot att diskriminera leverantörer på grund av deras nationalitet. En upphandlande myndighet är förhindrad att ställa krav som direkt utesluter ett enskilt land. Direkta sanktioner riktade till Brasilien eller brasilianska leverantörer är således inte möjligt för Region Stockholm.

Upphandling av brasilianska varor
Upphandling är, som motionären beskriver, ett kraftfullt verktyg för att påverka miljömässigt hållbar utveckling i samhället. Det Region Stockholm

kan göra är att vara uppmärksam på vilka varor som påverkar Amazonas regnskog och ställa krav på ansvarsfull produktion vid upphandlingar. Detta görs idag inom Region Stockholms aktiva hållbarhetsarbete.

I Region Stockholm finns ”Uppförandekod för Region Stockholm” (RS 2019-0829) som framför allt beskriver hur medarbetare ska agera och uppföra sig utifrån de grundläggande värderingarna som Region Stockholm står för. Region Stockholm är beroende av att upphandla stora volymer varor och tjänster för att uppfylla vårt uppdrag. För att säkerställa att åtagandena i denna uppförandekod uppfylls ska relevanta delar omsättas i krav i upphandlingar och avtal med leverantörer. Därtill ställer Region Stockholm hållbarhetskrav i upphandlingar, bland annat baserat på vår särskilda uppförandekod för leverantörer. ”Uppförandekod för leverantörer” som tagits fram av Sveriges regioner i samverkan och som antagits av dåvarande landstingsfullmäktige (LS 2013-0353), reglerar flera av de frågor som motionären eftersträvar. Där framgår att leverantörer ska bedriva sin verksamhet med hänsyn till miljön och följa lokal och nationell miljölagstiftning. Genom att ha rutiner för att identifiera, mäta och följa upp sin miljöpåverkan ska leverantören arbeta med att ständigt förbättra sin miljöprestanda och minimera resursförbrukning och utsläpp. Leverantören ska sträva mot ett livscykelperspektiv avseende miljöpåverkan från produkter och tjänster, och ska ställa miljökrav på underleverantörer.

Regionfullmäktige gav i budget 2019 (LS 2017–1455) regionstyrelsen i uppdrag att ta fram en hållbarhetspolicy och en hållbarhetsstrategi för Region Stockholm. Hållbarhetspolicyn ska komplettera Region Stockholms styrande dokument inom områdena ekonomi, uppförande och bemötande, inköp, personal och arbetsmiljö, folkhälsa, antikorruption, säkerhet och andra områden som involverar hållbarhet. De styrande dokumenten ska tydligt kopplas till aktuella regionala, nationella och globala mål som RUFS 2050, FN:s Agenda 2030 och Parisavtalet samt utgå från regionfullmäktiges vision och mål som fastställs i budget. Förslaget till hållbarhetspolicy planeras för behandling i regionfullmäktige under våren 2021.

Ansvarsfulla investeringar

Region Stockholms koncerngemensamma tillgångsförvaltning regleras i regionens finanspolicy (LS 2017-0949). Finanspolicyn reglerar att Region Stockholm ska agera som en ansvarsfull investerare och beakta miljöhänsyn, god etik och socialt ansvar vid placeringar.

I de finansiella riktlinjerna (LS 2017-0950) framgår att placering av landstingets likviditet ska ske med god miljöhänsyn, god etik och socialt ansvar. Som en ansvarsmedveten investerare ska placeringar undvikas i företag vars huvudsakliga verksamhet utgörs av tillverkning eller försäljning av vapen eller annat krigsmateriel, tobaksprodukter, alkoholhaltiga drycker eller pornografi. Med miljöhänsyn, god etik och socialt ansvar menas att företag utöver lagstiftningen följer internationella normer för mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och anti-korruption. Region Stockholm har inga andra placeringar än likviditet placerad som bankinlåning hos regionens relationsbanker. Region Stockholm har därmed inte några placeringar i bolag som direkt eller indirekt handlar med brasilianska varor.

Regionledningskontorets samlade bedömning är att Region Stockholm bedriver ett aktivt hållbarhetsarbete inom inköpsområdet som adresserar de effekter som motionären eftersträvar. Förslaget till ny hållbarhetspolicy och hållbarhetsstrategi kommer ytterligare att förtydliga Region Stockholms ambitioner inom hållbarhetsområdet. Inom ramen för befintlig lagstiftning kan inte Region Stockholm införa direkta sanktioner mot Brasilien eller mot brasilianska företag.

Region Stockholm investerar inte i fossila tillgångar eller i tillgångar i Brasilien och några ytterligare åtgärder är därför inte nödvändiga för att tillmötesgå motionärens önskemål.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer regionledningskontoret att uppdrag enligt motionärens förslag inte är möjliga och/eller relevanta och att motionen därmed ska avslås.

Ekonomiska konsekvenser
De föreslagna åtgärderna medför inga ytterligare ekonomiska konsekvenser eftersom de i stor utsträckning redan är vidtagna och i övriga fall inte är aktuella.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Roger Eklund
Inköpsdirektör

Beslutsexpediering:
Akt
Regionledningskontoret Strategiskt inköp
Fastighets- och servicenämnden
Södersjukhuset AB

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2020-12-15

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Ankom
Region Stockholm
2019 -09- 17
Dnr. RS 2019-0909

MOTION

2019:46

2019-09-17

Motion av Robert Johansson (s) om att stoppa all handel med brasilianska varor och tjänster

Amazonas brinner och världens möjligheter att hindra den globala uppvärmningen riskerar att gå upp rök. I år har skogsbränderna ökat med 83 procent från förra året.

Den brasilianska presidenten Jair Bolsonaro driver en politik som inte bara innebär masskövling av världens viktigaste regnskog. Den hotar allas vår gemensamma framtid. Regnskogarnas funktion för den globala syreproduktionen är avgörande och skogarnas biologiska mångfald är enorm. Vi står inför en eskalerande klimatkatastrof om vi inte agerar!

Sedan Parisavtalet förhandlades fram och undertecknades av en majoritet av världens länder har flera rapporter pekat på att tiden att göra omställningsarbetet snabbt minskar. Juli uppmättes till den varmaste någonsin. Isarna på polerna smälter. Alaska upplever värmebölja och permafrosten i Sibiren har börjat läcka stora mängder metan.

Ingen kan göra omställningsarbetet själv, vi måste agera tillsammans. I Region Stockholm upphandlar vi för flera miljoner varje år. Vi har stora möjligheter att påverka företag, länder och regioner genom att inte köpa klimatfarliga eller miljöovänliga varor och tjänster. Ett land vi borde påverka är i skrivande stund Brasilien.

Det är dags att sätta press på Brasilien och president Bolsonaro.

Med anledning av ovanstående föreslår Socialdemokraterna regionfullmäktige besluta

att uppdra åt regionstyrelsen att omedelbart se över upphandlingar så att vi inte direkt eller indirekt stödjer Brasiliens skövling av regnskog i Amazonas.

att uppdra åt regionstyrelsen att omedelbart se över hur regionen kan deinvestera kapital ur fossila fonder och investeringar.

Stockholm den 17 september 2019

Robert Johansson (S)

Region Stockholm

Fastighets- och servicenämnden

PROTOKOLL
2020-02-20

FSN 2020-0030

§ 24
Yttrande över Motion 2019:46 av Robert Johansson (S) om att stoppa all handel med brasilianska varor och tjänster

FSN 2019-0231

Ärendebeskrivning
Fastighets- och servicenämnden har beretts möjlighet att yttra sig över motion 2019:46 av Robert Johansson (s) om att stoppa all handel med brasilianska varor och tjänster.

Beslutsunderlag
Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande den 7 januari 2020
Motion 2019:46 av Robert Johansson (s) om att stoppa all handel med brasilianska varor och tjänster
Remiss Motion 2019:46

Yrkanden
Ordföranden Charlotte Broberg (M) yrkar på bifall till förvaltningsdirektörens tjänsteutlåtande (bilaga).
Christer Rydh (V) yrkar på bifall till motionen.

Proposition
Ordföranden frågar på vart och ett av yrkandena och finner att nämnden beslutar i enlighet med förvaltningsdirektörens tjänsteutlåtande.

Beslut
Fastighets- och servicenämnden beslutar följande.

Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande utgör fastighets- och servicenämndens yttrande över motion 2019:46.

Reservation
V-ledamöterna reserverar sig till förmån för Christer Rydhs (V) eget förslag till beslut.

Expedieras till
Akten
Rotel I

Region Stockholm

Fastighets- och servicenämnden
Serviceförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE FSN 2019-0231

Fastighets- och
servicenämnden

Yttrande över motion av Robert Johansson (s) om att stoppa all handel med brasilianska varor och tjänster

Ärendebeskrivning
Fastighets- och servicenämnden har beretts möjlighet att yttra sig över motion 2019:46 av Robert Johansson (s) om att stoppa all handel med brasilianska varor och tjänster.

Beslutsunderlag
Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande den 7 januari 2020
Motion 2019:46 av Robert Johansson (s) om att stoppa all handel med brasilianska varor och tjänster
Remiss Motion 2019:46

Förslag till beslut
Fastighets- och servicenämnden beslutar följande.

1. Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande utgör fastighets- och servicenämndens yttrande över motion 2019:46.

Förvaltningens förslag och motivering
Sammanfattning
Fastighets- och servicenämnden har beretts möjlighet att yttra sig över motion 2019:46 av Robert Johansson (s) om att stoppa all handel med brasilianska varor och tjänster. I motionen föreslås regionfullmäktige besluta att uppdra åt regionstyrelsen att omedelbart se över upphandlingar så att vi inte direkt eller indirekt stödjer Brasiliens skövling av regnskog i Amazonas samt att uppdra åt regionstyrelsen att omedelbart se över hur regionen kan deinvestera kapital ur fossila fonder och investeringar.

Region Stockholm har att följa gällande lagar vilket gör att det inte finns möjlighet att ha direkta sanktioner emot Brasilien. Det Region Stockholm

kan göra och gör, är att vara uppmärksam på vilka varor som påverkar Amazonas och ställa krav utifrån det vid upphandlingar.

I yttrandet ges en uppfattning om hur Region Stockholm arbetar med hållbarhetsfrågor i upphandling och då särskilt avseende produkter med koppling till Brasilien. Kravställning i Region Stockholms upphandlingar utgår från verksamheternas behov samt regionens tillämpbara styrande dokument, däribland Inköpspolicy, Plan för hållbara patientmåltider och Miljöprogram 2017-2021.

Bakgrund
I motionen föreslås regionfullmäktige besluta att uppdra åt regionstyrelsen att omedelbart se över upphandlingar så att vi inte direkt eller indirekt stödjer Brasiliens skövling av regnskog i Amazonas samt att uppdra åt regionstyrelsen att omedelbart se över hur regionen kan deinvestera kapital ur fossila fonder och investeringar.

Fastighets- och servicenämnden föreslås yttra sig över den del som rör upphandling, då det ligger inom nämndens kompetensområde. I förslaget till yttrande beskrivs både grundläggande principer samt specifika förhållanden kring de produkter som berörs.

Överväganden
Fastighets- och servicenämndens yttrande till finansroteln över motion 2019:46.

Grundläggande principer
En av våra grundläggande upphandlingsrättsliga principer är principen om icke-diskriminering. Denna innebär ett förbud mot att diskriminera leverantörer på grund av deras nationalitet, vilket får till följd att en upphandlande myndighet vid upphandling är förhindrad att ställa krav som direkt utesluter ett enskilt land, till exempel Brasilien. Sanktioner, till exempel handelsrestriktioner som gäller i Sverige beslutas av EU eller FN. Sverige har inga egna, nationellt beslutade sanktioner. Andra länder kan dock ha infört sådana. FN-stadgans kapitel VII utgör grund för flertalet av det internationella samfundets sanktioner. När säkerhetsrådet beslutat om sanktioner är medlemsstaterna förpliktade att genomföra åtgärderna och införliva bestämmelserna i sina egna rättssystem. För Sveriges del sker detta gemensamt med övriga EU-länder. EU kan besluta om sanktioner inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.

Av den svenska kommunallagen 2 kap §§ 1-2 om ”Allmänna befogenheter och lokaliseringsprincipen” respektive ”Uppgifter som andra ska ha hand om” framgår att kommuner och regioner (tidigare landsting) inte får ha hand om sådana angelägenheter som enbart staten, en annan kommun, en annan region eller någon annan ska ha hand om.

Indirekt påverkan genom upphandling

Såsom motionären skriver så upphandlar Region Stockholm varor och tjänster för flera miljoner kronor varje år. Upphandling är ett kraftfullt verktyg för att påverka en miljömässigt hållbar utveckling i samhället. Vad avser den konkreta frågeställningen i motionen att se över upphandlingar så att Region Stockholm inte direkt eller indirekt stödjer Brasiliens skövling av regnskog i Amazonas har Region Stockholm identifierat de relevanta produkterna. Det är sockerrör, palmolja, sojabönor och eukalyptus. Nedan följer en kort redogörelse per produkt och dess påverkan.

Sockerrör

Region Stockholm har upphandlat biobaserad plast som är tillverkad av sockerrör från Brasilien. Sockerrör växer inte i samma klimatzon som Amazonas utan växer främst i Brasiliens sydvästra del. Det finns dock risk att sockerrörsodlingen förskjuter produktionen av nötkreatur som in sin tur bidrar till regnskogsskövling. Biobaserade plaster har många miljöfördelar jämfört med fossil plast, bland annat är klimatpåverkan ungefär fem gånger lägre.

Palmolja

Odlingar av palmolja finns framför allt i Indonesien och Malaysia där ca 85 procent av all odling sker. Intresset för odling av oljepalm har dock ökat snabbt bland annat i Brasilien. Av Region Stockholms Plan för hållbara patientmåltider framgår att krav på certifierad palmolja ska ställas vid upphandling. Vi har valt certifierad palmolja istället för att ställa krav på att palmolja inte får förekomma alls. Detta i linje med rekommendation från WWF.

Soja

I USA, Brasilien och Argentina produceras 80 procent av all soja. Av den soja som importeras till Sverige går 90 procent till djurfoder. Vid upphandling av livsmedel har Region Stockholm i Plan för hållbara patientmåltider med ett rekommenderat krav att fodersoja ska vara ansvarsfullt producerad.

Träråvara
Några av de textilier som använd inom Region Stockholm är tillverkade i materialet Tencel, vilket innebär att råvaran eukalyptus kan komma från Brasilien. Lenzing, det företag som tillverkar Tencel, har dock i sin Hållbarhetsrapport angivit att deras massa i dagsläget är hållbart odlat och kommer att certifieras.

Ekonomiska konsekvenser
Frågan om sanktioner eller ej mot brasilianska varor och tjänster är inte en ekonomisk fråga. De åtgärder inom upphandlingsområdet som vidtas för att Region Stockholm inte ska bidra till skövlingen av Amazonas är inte nya och ligger inom befintlig budget.

Ola Fagerstedt
Förvaltningschef

Ragna Forslund
Upphandlingschef

Beslutsexpediering:
Akt
Rotel I

SÖDERSJUKHUSET
SÖDERSJUKHUSET

Stockholm 2019-10-23

Regionledningskontoret
Registraturen

E-post: registrator.lsf@sll.se

Södersjukhuset AB:s svar angående ärende:

Remiss – Motion 2019:46 av Robert Johansson (S) om att stoppa all handel med brasilianska tjänster och varor, RS 2019 – 0909, Sös 2019 – 1518

Södersjukhuset AB har inte gjort några upphandlingar av brasilianska tjänster och varor. Södersjukhuset AB:s strategi är att vid livsmedelsupphandlingar ställa höga krav på produkter att råvaror /livsmedel. Råvaror ska vid användning i både matlagning och övrig tillredning på sjukhuset, hålla hög kvalitet både vad avser miljö och hållbarhet.

Sjukhusets inköp av sjukvårdsmaterial sker till största delen från Medicarrier. Dessa artiklar är upphandlade av regionens centrala upphandling.

SÖDERSJUKHUSET AB
Mikael Runsiö, vd